

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Ιστορικό

Ενότητα 2: Φυσική εξέταση - Ιστορικό

Κυριάκος Καρκούλιας, Επίκουρος Καθηγητής
Σχολή Επιστημών Υγείας
Τμήμα Ιατρικής

Σκοποί ενότητας

- Περιγραφή κυριότερων στοιχείων κατά τη λήψη του ιστορικού από τον αναπνευστικό ασθενή

Σκοποί ενότητας

- Εισαγωγή
- Συνήθη συμπτώματα
- Λήψη ιστορικού

Εισαγωγή

- Το αναλυτικό ιατρικό ιστορικό και η λεπτομερής κλινική εξέταση είναι απαραίτητα στη διερεύνηση των νοσημάτων του αναπνευστικού.
- Για να τεθεί η διάγνωση χρειάζεται:
  - Προσεκτικό ιατρικό ιστορικό
  - Ακτινογραφία θώρακος ή άλλη απεικόνιση
  - Εργαστηριακές εξετάσεις
  - Λειτουργικές δοκιμασίες του αναπνευστικού

Εισαγωγή

- Κυριότερο σύμπτωμα των αναπνευστικών ασθενών είναι η δύσπνοια.
- Η αιτιολογία της δύσπνοιας μπορεί να ποικίλει σημαντικά:
  - Πνευμοθώρακας
  - Πνευμονία
  - Κρίση βρογχικού άσθματος
  - Χρόνια Αποφρακτική Πνευμονοπάθεια (ΧΑΠ)

Εισαγωγή

- Αναγκαία η άμεση εκτίμηση των συμπτωμάτων της οξείας δύσπνοιας, καθώς μπορεί τυχόν καθυστέρηση να είναι μοιραία.
  - Πνευμοθώρακας υπό τάση
  - Κρίση βρογχικού άσθματος

Εισαγωγή

- Συνηθέστερα συμπτώματα από το αναπνευστικό είναι:
  - Δύσπνοια
  - Βήχας
  - Αιμόπτυση
  - Θωρακικός πόνος
  - Απόχρεμψη
  - Συριγμός

Εισαγωγή

- Συχνά ο αναπνευστικός ασθενής είναι ανήσυχος, επομένως πρέπει να υπάρχει ήρεμη προσέγγιση, ώστε να καθησυχαστεί.
- Πολλοί ασθενείς και κυρίως οι καπνιστές φοβούνται ότι μια παθολογική σκίαση στην ακτινογραφία θώρακα ή ένα σύμπτωμα τους μπορεί να οφείλεται σε καρκίνο του πνεύμονα.

Εισαγωγή

- Βασικό κατά την αρχική προσέγγιση είναι να διευκρινιστεί εάν πρόκειται για:
  - Οξεία κατάσταση (π.χ. πνευμοθώρακας)
  - Χρόνια κατάσταση (π.χ. χρόνια δύσπνοια σε ΧΑΠ)
  - Χρόνια κατάσταση με οξεία επιδείνωση (παρόξυνση ΧΑΠ)

Εισαγωγή

- Μερικές φορές οι ασθενείς παραβλέπουν κάποιο σύμπτωμα, γιατί το θεωρούν φυσιολογικό:
  - Χρόνιος βήχας σε χρόνια βρογχίτιδα
  - Συριγμός σε μη ελεγχόμενο άσθμα
- Πρέπει να εξακριβωθεί αν τα συμπτώματα του ασθενούς αποκλίνουν από το φυσιολογικό άνθρωπο.

Εισαγωγή

- Προσεκτικό ιστορικό:
  - Πορεία συμπτωμάτων στο χρόνο
  - Ερωτήσεις για παλαιότερες περιόδους της ζωής (παιδική ηλικία, απουσίες στο σχολείο, στρατός, συνταξιοδότηση για λόγους υγείας)
  - Επίδραση παραγόντων του περιβάλλοντος (σκόνη, κατοικίδια ζώα, επαγγελματική έκθεση)
- Συνδυασμός των στοιχείων, ώστε να προσεγγιστεί μια διάγνωση

Ιστορικό

- Γενικά στοιχεία
- Αιτία εισόδου
- Παρούσα νόσος
- Παρελθόν ιστορικό – ατομικό αναμνηστικό
- Φαρμακευτική αγωγή
- Οικογενειακό, εργασιακό, κοινωνικό ιστορικό

Γενικά στοιχεία

- Δημογραφικά στοιχεία:
  - Ηλικία, φύλο, φυλή και οικογενειακή κατάσταση καταγράφονται
  - Για παράδειγμα η φυματίωση (TB) είναι πιο συχνή σε άτομα ασιατικής καταγωγής, ενώ η σαρκοείδωση σε αφρο-αμερικάνους

Παρούσα νόσος

- Περιγραφή των κυρίων συμπτωμάτων:
  - Δύσπνοια
  - Βήχας
  - Αιμόπτυση
  - Θωρακικός πόνος
  - Απόχρεμψη
  - Συριγμός

Παρούσα νόσος

- Περιγραφή του χαρακτήρα των συμπτωμάτων:
  - Έναρξη και πρόοδος
- Περιγραφή συστηματικών διαταραχών:
  - Πυρετός, ρίγος, νυχτερινός ιδρώτας, κακουχία, απώλεια βάρους, λεμφαδενοπάθεια
- Για παράδειγμα η απώλεια βάρους μπορεί να σχετίζεται με TB και καρκίνο

Παρούσα νόσος

- Δύσπνοια:
  - Χρόνος εμφάνισης (σε ηρεμία, στην άσκηση, όταν ο ασθενής ξαπλώνει δηλ. ορθόπνοια)
  - Ρυθμός έναρξης (σταδιακή, οξεία)
  - Ώρα εμφάνισης (π.χ. νυχτερινή δύσπνοια)
  - Ανοχή στην άσκηση (π.χ. περπάτημα, τρέξιμο, ανέβασμα σε σκάλες)
  - Συνοδά συμπτώματα (π.χ. πυρετός εκ χόρτου, συριγμός και σιγμός δηλ. εισπνευστικός συριγμός)
- Στη ΧΑΠ η δύσπνοια είναι σοβαρότερη κατά την άσκηση. Αντίθετα, στο πνευμονικό οίδημα η δύσπνοια μπορεί να είναι χειρότερη σε ύπτια θέση

Παρούσα νόσος

- Βήχας:
  - Πρωινός βήχας εμφανίζεται συχνότερα σε χρόνια βρογχίτιδα
  - Νυκτερινός βήχας συνήθως σχετίζεται με άσθμα ή μπορεί να εμφανίζεται σε περίπτωση ιογενούς λοίμωξης του αναπνευστικού
  - Ξηρός ή παραγωγικός με παραγωγή πτυέλων
- Σε καπνιστή, ο επίμονος βήχας που μπορεί να αλλάζει χαρακτήρα μπορεί να σχετίζεται με καρκίνο.

Παρούσα νόσος

- Αιμόπτυση:
  - Καθορισμός ρυθμού και ποσότητας αποβαλλόμενου αίματος
  - Αποβολή περισσότερων από 600 ml μέσα σε 24 ώρες είναι απειλητική για τη ζωή
- Οι λοιμώξεις (π.χ. βρογχίτιδα, ΤΒ, πνευμονία, βρογχεκτασίες, ασπεργίλωση) είναι το συχνότερο αίτιο αιμόπτυσης (80%), ενώ το βρογχογενές καρκίνωμα και άλλα αίτια (π.χ. πνευμονικό έμφρακτο, αγγειίτιδα) εμφανίζονται στο 20%.

Παρούσα νόσος

- Θωρακικό άλγος:
  - Καθορισμός θέσης
  - Τύπου (πλευριτικού τύπου, σωματικού τύπου)
  - Βαρύτητας,
  - Έναρξης (σταδιακή, οξεία)
  - Περιοδικότητα (διαλείπον, συνεχές)
  - Διάρκεια (λεπτά, μέρες)
  - Παράγοντες που επιδεινώνουν ή ανακουφίζουν (π.χ. επιδείνωση/ανακούφιση με την αναπνοή ή την αλλαγή θέσης)
  - Διάστημα εκτός εργασίας
- Ο πλευριτικού τύπου πόνος είναι εντοπισμένος, οξύς πόνος που επιδεινώνεται με τις αναπνευστικές κινήσεις.

Παρούσα νόσος

- Απόχρεμψη:
  - Ο πρωινός παραγωγικός βήχας για 3 μήνες το χρόνο για περισσότερο από 1 έτος είναι ο ορισμός της χρόνιας βρογχίτιδας.
  - Κίτρινα ή πράσινα βλεννοπυώδη πτύελα σχετίζονται με λοιμώξεις του αναπνευστικού.
  - Παχύρρευστα και δύσοσμα πτύελα είναι χαρακτηριστικά στις βρογχεκτασίες.
  - Ροδόχροα πτύελα παράγονται στο πνευμονικό οίδημα.

Παρελθόν ιστορικό – ατομικό αναμνηστικό

- Πλήρες ιστορικό για νοσήματα του αναπνευστικού
  - Παιδική ηλικία
  - Βρογχεκτασίες
  - Φυματίωση
- Εκτίμηση της φαρμακευτικής αντιμετώπισης συνοδών νοσημάτων
- Έλεγχος παλαιότερων ακτινογραφιών θώρακα
- Εισαγωγές σε νοσοκομεία
- Ανάγκη μηχανικού αερισμού

Φαρμακευτική αγωγή

- Παρούσα και παλαιότερη φαρμακευτική αγωγή για το αναπνευστικό
  - Εισπνεόμενα
  - Χρήση νεφελοποιητή
  - Οξυγονοθεραπεία
- Πιθανές αλλαγές στη φαρμακευτική αγωγή μπορεί να εξηγούν νεοεμφανιζόμενα συμπτώματα.
- Φάρμακα τοξικά για τον πνεύμονα (π.χ. αμιωδαρόνη) ή που προκαλούν συμπτώματα από το αναπνευστικό (π.χ. β-blockers).
- Ιστορικό αλλεργιών σε φάρμακα ή τρόφιμα

Οικογενειακό, εργασιακό, κοινωνικό ιστορικό

- Οικογενειακό ιστορικό ατοπίας, TB ή κυστικής ίνωσης μπορεί να βοηθήσει στη διάγνωση.
- Ιστορικό καπνίσματος σε pack/years
- Κατάχρηση αλκοόλ
- Επάγγελμα (π.χ. έκθεση στον αμίαντο)
- Περιβαλλοντικοί παράγοντες (π.χ. πτηνά στο σπίτι ή γάτες)
- Ταξιδιωτικό ιστορικό

Φυσική εξέταση

- Μετά από το ιστορικό ακολουθεί η φυσική εξέταση που έχει τυπικά τα στάδια:
  - Επισκόπηση
  - Ψηλάφηση
  - Επίκρουση
  - Ακρόαση

Συμπεράσματα

- Η λήψη του ιστορικού είναι το Α και το Ω.
- Μόνο το λεπτομερές ιατρικό ιστορικό μπορεί να κατευθύνει στη σωστή διάγνωση.
- Τα στοιχεία από το σωστό ιστορικό είναι οδηγός για τη φυσική εξέταση του ασθενούς και την παραγγελία παρακλινικών εξετάσεων.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.1.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Κωνσταντίνος Σπυρόπουλος, Κυριάκος Καρκούλιας 2015 «Ιστορικό. Φυσική εξέταση-Ιστορικό». Έκδοση: 1.1. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<https://eclass.upatras.gr/courses/MED983/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (1/2)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Δεν περιέχει.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (2/2)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Πίνακες

Δεν περιέχει.

